

Černetova nagrada za leto 2022

Zaslужni dobitnici sta Anita Bergnach in Vesna Jagodic

Nagrada Dušana Černeta se od leta 1976 podeljuje v spomin na časnikarja, publicista, javnega delavca, narodnjaka in politika Dušana Černeta (1916–1975), ki je s svojo dejavnostjo zlasti v povojnih letih pomembno

Anita Bergnach

zaznamoval razvoj slovenskega kulturnega in političnega življenja v Italiji. Tedaj je bil izoblikovan pravilnik, po katerem se nagrada podeljuje "Slovenku oz. Slovenki ali slovenski organizaciji kot priznanje za zasluge v boju za ideje, za katere se je boril Dušan Černe, se pravi za slovenstvo, demokracijo, krščanstvo". Prvi prejemnik nagrade je leta 1976 bil beneškoslovenski časopis Dom. Od tedaj do danes je bila nagrada podeljena že štiriintridesetkrat. Zadnja je leta 2021 bila podeljena socialni delavki in vzgojiteljici Ivici Švab. Komisija, ki jo sestavljajo Tomaž Simčič, Erika Jazbar in Ivo Jevnikar, je na seji dne 5. decembra nagrado za leto 2022 soglasno podelila Aniti Bergnach in Vesni Jagodic, in sicer za njuno vztrajno prizadevanje, da bi otroci iz Benečije, zlasti tisti, ki obiskujejo dvojezično šolo v Špetru, imeli v okviru priprav za prejem prvega svetega obhajila krščanski nauk v slovenskem jeziku. Na misel, da bi morala biti beneškimi otrokom pravica do pouka v lastnem jeziku zagotovljena tudi

na verskem področju, sta Anita in Vesna pred kakimi šestimi leti prišli po zanimivem spletu okoliščin. Anita, ki je že imela za sabo katehetske izkušnje, se je namreč takrat vrnila v Špeter, Vesna, ki je pred preselitvijo v Čedad bila na Tržaškem aktivna

Vesna Jagodic

skavtinja, pa je ravno tedaj imela otroke na dvojezični osnovni šoli v Špetru. Toda ne v špeterski ne v čedajski župniji za predlog o katehezi v slovenskem jeziku ni bilo posluha, češ da bi pouk v slovenščini postal dejavnik ločevanja med otroki. Začetni neuspeh pa Aniti in Vesni ni vzel poguma. Nasprotno, v zavesti, da si prizadevata za pravično in krščansko stvar, sta vztrajali in naposled s pomočjo slovenskega duhovnika prof. Marina Qualizza, beneških vernikov in katoliškega lista Dom našli razumevajočega sogovornika v župniku v Fojdi Giovanniju Driussiju. Naklonjenost sta izkazala tudi ravnateljica dvojezične šole v Špetru Sonja Klanjšček in njen naslednik Davide Clodig, ki sta otrokom dodelila šolsko učilnico v izvenšolskem urniku. Težav še bilo konec, saj je bil po nekaj letih duhovnik Driussi premeščen. Zadrego je rešil slovenski župnik Božo Zuanella, ki je otroke sprejel, kljub temu da je pripadal drugi župniji. In naposled je leta 2020 stvari zapletla še epidemija covida.

Kljub omenjenim težavam je Benečija, v veliki meri po zaslugi prizadevnosti in vztrajnosti Anite in Vesne, v zadnjih letih doživela že tri obrede prvega svetega obhajila v slovenskem jeziku, prvega na Tarčmunu, druga dva pa v Špetru. Trenutno ima katehistinja Anita pri nauku deset otrok različne starosti in redno dela z njimi vsak torek popoldne, Vesna pa ji stoji ob strani z organizacijskega vidika, sestavlja molitve in prošnje otrok za mašo in s kitaro spremlja mašne otroške pesmi.

Vesna Jagodic je rojena v Barkovljah pri Trstu, a že 20 let živi v videmski pokrajini, kamor je dospela zaradi igranja rokometna v Manzanu. Je poročena, z dvema sinovoma, živi v Čedadu. Otroka obiskujeta dvojezično šolo v Špetru, kjer je tudi sama že 15 let zaposlena kot stalna profesorica slovenščine, zgodovine in zemljepisa. Aktivna je v krajevnih društvih, članica odbora Zavoda za slovensko izobraževanje, Zavodskega sveta večstopenjke šole Pavel Petričič, rokometna trenerka, občasno vodi tečaje slovenskega jezika in večkrat tolmači na videmskem sodišču. Anita Bergnach je rojena v Vidmu, Benečanka, dalj časa je živela v Sloveniji, kjer se je šolala. Univerzo je obiskovala v Vidmu. Poročena, z dvema sinovoma, živi v Špetru in kot stalna profesorica poučuje slovenščino, zgodovino in zemljepis na dvojezični šoli. Občasno vodi tečaje slovenskega jezika ter vodi slovenski krščanski nauk za otroke.

Podelitev nagrade bo v soboto, 17. decembra 2022, v špeterskem župnišču po sv. maši, ki jo v slovenščini daruje msgr. Marino Qualizza in se začne ob 18.30.

Vzgoja za ljubezen do domovine in države Živeti s kulturno dediščino danes za jutri

Četrto mednarodno konferenco Vzgoja za ljubezen do domovine in države smo v Društvu katoliških pedagogov Slovenije posvetili kulturni dediščini. Naslovili smo jo *Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*. V slovenskem šolskem prostoru smo ena redkih organizacij, ki že nekaj let spremlja delo učiteljev v šolah na področju domoljubja. Na teh konferencah učitelji lahko predstavijo najboljše primere svojega dela. Veliko prispevkov je tudi iz zamejstva in izseljenstva, predvsem iz Argentine. "Prispevki naših cenjenih sonarodnjakov, zdomcev, nam sporočajo, kako pomembna je bila odločitev staršev, da želijo otrokom prenesti slovenski jezik, običaje, znanje o Sloveniji ter ljubezen do domovine. Pa ne le odločitev, ampak trdo, dosledno in vztrajno, toda ljubeče delo, ustvarjalnost, znanje, poštenost in brezpogojna ljubezen do domovine, do slovenskega naroda – ne glede na to, kaj slabega je v domovini doživeli. Njihovo trdno slovenstvo nam je vedno znova vzor slovenske identitete in ohranjanja slovenske dediščine", smo zapisali v uvodniku *Zbornika*

konference. V njem smo tudi letos zbrali vsa predavanja, dostopen pa je na spletni strani DKPS (<https://www.dkps.si>) Konferenco je gostila OŠ heroja Janeza Hribarja v Starem trgu pri Ložu. Izvedli smo jo na odru in deloma tudi po spletu. V uvodu nas je nagovoril predsednik Državnega sveta Alojz Kovšca. Pozdravni nagovor je imel tudi Lojze Peterle, predsednik Združenja za vrednote osamosvojitve, naslovil pa ga je s pomenljivo trditvijo, da naše korenine niso preteklost. Plenarna predavanja so predstavili štirje strokovnjaki. Etnolog dr. Janez Bogataj nas je popeljal skozi primere ohranjanja in uničevanja dediščine po Sloveniji. Publicistka Erika Jazbar iz Gorice je spregovorila o delovanju slovenskih skupnosti in o

ohranjanju slovenstva v treh italijanskih pokrajinah z avtohtono slovenskim prebivalstvom. Arhitekt Janko Rožič je spregovoril o arhitekturni dediščini prostora, kustosinja Sonja Kogej Rus iz Etnografskega muzeja Slovenije pa nas je popeljala skozi pestro zbirko in bogastva slovenske in svetovne dediščine Slovencev po svetu. Prepričani smo, da je konferenca enkratna priložnost za prikaz izjemne ustvarjalnosti slovenskih učiteljev, ki svojim učencem prenašajo vrednote slovenstva. Po drugi strani pa je povezava z zamejstvom in izseljenstvom tudi zanje priložnost, da spoznajo kako močna vez je ljubezen do domovine, ki jo gojijo Slovenci izven matične domovine.

Helena Kregar
Predsednica strokovnega sveta DKPS

Povejmo na glas

Borut Pahor, predsednik vseh Slovencev

Janez Povše

Ko bi iskali najbolj umestno oznako za opravljeno politično delo, potem bi za Boruta Pahorja zatrdo lahko rekli, da je bil predsednik vseh Slovencev, in to v najširšem pomenu te besede. Bil je predsednik vseh Slovencev in je ta svoj cilj zasledoval in tudi dosegal skozi oba svoje mandata. Toliko bolj v zadnjem obdobju, ko se je Slovenija škodljivo in preko mere potopila v svoj notranji razkol. Razkol, ki ga nemara ni nihče pričakoval po tridesetih letih, odkar je naša matična domovina postala od vseh priznana samostojna država in na ta način uresničila svoje stoletne sanje. Kaj se je zgodilo, da smo na te sanje pozabili, in kaj več ne vemo, kaj smo s svojo državo dosegli in kakšne neslutene možnosti so se nam na ta način odprle? Kako je mogoče, da je tako enkratna zgodovinska pridobitev zbledela in izgubila udarno moč in so nas preplavile prevelike zamere ter celo želje po neizprosni obračunavanju? Kako je mogoče, da je dvignila glavo že skoraj pozabljena ideologija kot tista miselnost, ki naj ponovno in še naprej deli naš narod na dva nepomirljiva dela? Toda očitno je Borut Pahor zelo hitro prepoznal nevarnost rastoče slovenske razdeljenosti in se odločil, da se ji zoperstavi z vsemi koraki, ki mu jih dovoljuje predsedniški položaj. Med drugim je sklenil postaviti pomenljivo spominsko obeležje na Kongresnem trgu, ki je v bistvu spomenik sprave med vsemi žrtvami naše

tragične polpreteklosti istočasno pa v prvi vrsti občuten poziv, naj s svojo sedanostjo in toliko bolj prihodnostjo vendar gradimo predvsem vse globlje medsebojno razumevanje in prijateljstvo. V nasprotnem primeru se bodo prebudila nasprotja in izključevanja, ki bi po toliko letih tudi danes preko vsake mere hromila naše skupno življenje, dušila našo ustvarjalnost in usodno zmanjševala pomen naše enkratnosti. Tak potek naše narodove zgodbe velja ustaviti, skrajno resno se velja posvetiti spravi, pomiritvi in sprejetju t. i. nasprotno stran ter jo priznati kot nepogrešljiv del samega sebe. Narod je pač ne glede na različnosti ena sama celota in je več kot le razdiralno, če želi en del podrediti in izločiti njegov drugi del. Stopimo torej skupaj, bodimo prizanesljivi drug z drugim, bodimo snovalci slovenskih mostov, povezovanja, ki prinaša samo dobro in le dobro, ker v tem našem domu je prostora in topline za vse, če se za to toplino zares odločimo. Poleg tega je Borut Pahor dal ogromen in še kako vpliven prispevek tudi na zunanje političnem področju, do zadnjega se je zavzemal za mir in sodelovanje na Zahodnem Balkanu. In kar je še posebno pomembno, prispeval je izjemno bogat in res dragocen delež za dobrobit naše narodne skupnosti, saj nam je bil vmjen Narodni dom v Trstu, poleg tega pa ostane za vse čase nepozaben poklon bazoviškemu junakom, ko sta si z italijanskim predsednikom Mattarellom segla v roko in s tem na najboljši način sporočila, kakšni naj bi bili odnosi med vsem narodi.

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

Vrsta koncertov gojencev v pričakovanju Božiča

Mesec december je v Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel od nekdaj zelo živahen in poln glasbenih ponudb v pričakovanju Božiča. Na teh srečanjih z glasbo nastopajo učenci šole na glavnem sedežu v Gorici in po podružnicah. V četrtek, 15. decembra, ob 18. uri bo koncert v župnijski dvorani v Doberdolu. V petek, 16. decembra, ob 18. uri bodo učenci iz Krmina in okolice pričarali praznično vzdušje v cerkvi na Subidi. V soboto, 17. decembra, ob 17. uri (ul. del Lavatoio 5, Trst) bo na vrsti koncert učencev iz novonastale podružnice v Trstu. V ponedeljek, 19. decembra, ob 17.30 bo v župnijski dvorani v Štandrežu že tradicionalni dobrodolni koncert, namenjen štandreški dekanjski Karitas.

Vrsta predbožičnih dogodkov se bo končala z osrednjim božičnim koncertom učencev šole, ki bodo nastopali v goriški stolnici 21. decembra ob 19.30.